

Gör vad du vill

Fader James Muñoz Chápuli dog den 24 september 2007 i Nigeria. Här är det vittnesbörd han skrev ned under sitt sista besök i Spanien.

2008-01-25

En av hans vänner skrev följande i en blogg den 24 oktober 2007: *Han var i Granada – staden där han föddes, han bodde ju numera i Nigeria – innan sommaren. Där fick jag möjlighet att träffa honom en sista gång och jag märkte att han aldrig upphörde med att söka ekonomisk*

hjälp och stöd för sitt älskade afrikanska land. Under några veckor ordnade han mer än 50 möten med olika människor, offentliga och privata institutioner och företag [...]. Han presenterade projekt, rapporter och förslag; han talade, bad om hjälp, övertygade [...], och fick dörren stängd mitt framför ansiktet mer än en gång. Senast idag fick jag veta att ett finansbolag har gått med på att donera en stor summa i euro till ett utbildningscenter för pojkar i ett utarmat område nära Lagos.

Bloggen fortsätter: Vi försökte få honom att vila under dessa dagar förra juni, att få honom att byta ut sina slitna kläder, ge honom ordentlig mat – han var väldigt tunn – och se till att han fick ordentlig medicinsk hjälp. Vi trodde att han åkte tillbaka till Nigeria så gott som ny, men Gud vet bäst. Även om vi är ledsna över hans plötsliga död och även om vi saknar hans outtröttliga arbete för detta

stora och välbefolkade land, så är sanningen den att han verkligen förtjänade den vila som bara Herren kan ge. Granada på 1950-talet

Jag kom i kontakt med *Opus Dei* tack vare min far, som var en av de första supernumerarierna inom *Opus Dei* i Granada, tillsammans med Eduardo Ortiz de Landázuri. Men min närmaste kontakt var genom *Studenternas Bergsklättrarförening* i Granada som startades av två universitetsstudenter från *Colegio Mayor Albaycin* .

Jag studerade tredje året på gymnasiet, som drevs av Marianistfäder, och jag var god vän med Manolo Ortiz de Landázuri. En dag fick vi reda på att det skulle startas en förening, som drevs av killar som vi, där man skulle anordna utflykter till bergen.

Vi var båda intresserade av idén och började gå till föreningen. Jag gillade

tennis och bergsklättring. Jag blev snart bra på att åka skidor. Jag tyckte mycket om den glada stämningen i Land Rovern som tog oss till Sierra Nevada. Vi sjöng hela vägen.

Jag upptäckte *Opus Dei* anda – att söka heligheten mitt i världen – och jag insåg snart att Gud kallade mig att tjäna Honom genom den vägen.

När jag avslutade mina studier på skolan, flyttade jag till Madrid för att läsa ekonomi. Sedan läste jag i Barcelona, och flyttade tillbaka till Madrid för det sista läsåret. Under detta år fick jag frågan om jag skulle vilja flytta till Rom, och jag accepterade med glädje.

I Rom med S:t Josemaría

När jag avslutat mina studier åkte jag till Rom, där jag mötte S:t Josemaría och jag hade den storaturen att få träffa honom många gånger. Jag bodde i *det romerska kollegiet* som då

låg i *Villa Tevere* . Detta var under tiden för Andra Vatikankonciliet, och Johannes XXIII hade just valts till påve.

Jag kommer ihåg att många av konciliets fäder och biskopar kom för att tala med S:t Josemaría, som följde konciliet med stort intresse och med en stor kärlek till Kyrkan.

Efter två år hade jag avslutat mina kyrkliga studier i Rom, och flyttade till universitetet i Navarra för att skriva min doktorsavhandling i kanonisk rätt. Jag bodde i ett universitetscenter på Paulino Caballero-gatan, där jag också var föreståndare. Kort därefter, år 1966, blev jag prästvigd i Segovia och återvände efter det till centret för att avsluta min avhandling.

Vid denna tidpunkt hade Verkets apostoliska arbete just börjat i Nigeria. Där fanns sex av *Opus Deis* medlemmar, tre präster och tre

lekmän, och då och då fick vi nyheter om deras arbete. En dag tillfrågades jag om jag kunde tänka mig åka dit.

”Vart som helst där jag är behövd”, svarade jag.

Nigeria

Jag började studera Nigeria och tänkte redan på landet som mitt eget. Jag kom i kontakt med en grupp afrikaner som studerade som stipendiater på universitetet i Navarra och de berättade för mig om Nigeria. En av dem berättade för mig att nigerianerna var väldigt ivriga – ”hungriga” var det ord han använde – på att få vägledning; att det fanns intresse för religion, men att det behövdes många präster.

Opus Deis regionalvikarie i Nigeria, fader Joseph Gaviola, skickade mig ett brev där han skrev att de redan hyrde ett hus och hade haft en reträtt för unga män och

universitetslektorer. Under de kommande månaderna följde jag framstegen i Nigeria genom de brev jag fick.

Så snart jag hade disputerat på min avhandling, åkte jag till Afrika, med ett års erfarenhet av prästerskapet. Jag kunde dock inte få något visum till Nigeria, eftersom hela landet befann sig i kaos. Kriget i Biafra hade inletts och alla utländska präster hade blivit utvisade. Detta var ett straff för att missionärer hade bott med Ibo-folket, som kämpade för självständighet.

Mina planer fick lov att ändras. Jag fick till att börja med bo i Kenya medan jag väntade på mitt visum. Jag väntade i Kenya; en månad, två, fyra, fem, sex... Efter nästan ett år fick jag mitt visum och kunde resa till Nigeria.

Nigeria är mycket olikt Kenya. Jag fann att kenyanerna var lugna och

stillsamma, nästan flegmatiska, precis som engelsmännen under kolonialtiden. Så snart jag anlänt till Nigeria, överväldigades jag av gatorna som var fulla av folk och av glädjen och vitaliteten som fanns överallt. Jag förvånades också över det stora antalet barn och iver som alla visade inför dans. Jag fick känslan av att ha landat mitt i en färgstark och skiftande mångfald.

Jag hade svårigheter att ta mig fram i folkmassorna på gatorna. Så snart barnen såg mig, omringade de mig och började sjunga en vanlig sång, som handlar om vita. Orden är ungefär:

”Oibo, oibo, peck, peck!”

Det är en rolig visa som översätts: ”Se på honom, se på honom, han är färglös i ansiktet! Vad har hänt honom? Hans hud är röd som peppar och han har håriga händer...”

Vad ska jag göra?

När jag kom fram till huset blev jag mycket nedslagen. Detta var min första kontakt med fattigdomen i Afrika. Allt var så enkelt. Ytterdörren öppnades direkt in till matrummet, så att man nästan åt och levde på gatan. Efter lunch sade jag till fader Joseph:

”Nu är jag här. Vad ska jag göra?”

Jag förväntade mig att få något pastoralt arbete, eller att jag skulle ta hand om specifika personer, men han såg roat på mig och sade:

”Vad du ska göra? Gör vad du vill!”

Jag insåg att jag skulle bli tvungen att göra allt möjligt, eftersom det fortfarande fanns så mycket ogjort.

Vår viktigaste uppgift var att överleva och klara ekonomin. En av lekmännen, Alberto Alós,

undervisade i elektrofysik på universitetet. Fader Joseph undervisade i matematik, utöver sitt arbete som präst. Den andra prästen hade också ett lärarjobb.

Ja, allt måste göras. Hela landet väntade på oss. Jag tänkte på S:t Josemaría, som ville nå alla själar, och därför hade börjat med studenterna. Jag begav mig till universitetet vid fem på eftermiddagen då hettan hade avtagit. Jag gick förstås, vi hade inget annat sätt att färdas på.

Min vita prästrock gick inte studenterna förbi, och jag började bli vän med några av dem. Jag såg några av dem spela fotboll och jag gick dit. Ondó var en av dem. Han var katolik, och jag lärde snart känna honom. Han bjöd in mig till studenthemmet där han bodde. Jag blev snart hemmets präst eftersom studenterna kom till mig för att be om råd och för

att bikta sig. Bland många andra former för andlig vägledning började jag hålla en meditation varje vecka i vårt center.

Mina vänner som var präster

En av de saker som jag gjorde enligt riktlinjen ”gör vad du vill” var att träffa studenter från universitetsområdets olika colleges. Snart startades undervisning i Kyrkans lära varje vecka, och studenterna frågade om jag kunde fira mässa för dem på söndagar. Katolska studenter var i minoritet, men de var hjälpsamma och visade stort intresse för att lära.

Jag besökte också stiftets prästseminarium, och fick snart vänner bland lärare och seminarister. En av dem var Job Alaba, som var i min ålder och hade mycket humor. Felix – det var hans kristna namn – hade just återvänt från Rom, där han hade studerat ett

tag, och vi mindes ofta den tid vi tillbringat i Italien.

På detta enkla sätt inledde vi *Opus Deis* arbete i Nigeria, och klarade, som alltid i början, av många svårigheter. Till exempel blev vi lurade på hyrespriset. Detta var mitt första möte med korruptionen i Nigeria, ett problem som fortfarande existerar. Tyvärr finns det fortfarande människor som utnyttjar andras nöd och fattigdom, vare sig dessa är utlänningar eller landsmän.

Vi denna tidpunkt hade utvinningen av olja börjat, och det fanns en viss känsla av rikedom. Några människor hade blivit rika över en natt. Gatorna var fyllda av fordon som förorsakade ett obeskrivligt kaos. Men många studenter fortsatte att leva – eller snarare överleva – enligt metoden 0-1-0.

Metoden 0-1-0

Med 0-1-0 (eller oftast 0-0-1)-metoden kunde bara de starkaste klara sig. Den bestod av att bara äta ett mål om dagen. De som var lyckligt lottade kunde använda sig av 1-0-1-metoden.

Det saknades inte mat, i själva verket var den mycket billig. Problemet var att studenterna inte kunde få någon hjälp från sina föräldrar, även om universitetets avgifter var låga och de bodde gratis på studenthemmet. Den stora majoriteten fick balansera sina studier och sin överlevnad på en knivsegg.

Detta återspeglade situationen i hela landet. Nigeria behöver utvecklas; majoriteten av befolkningen lever fortfarande under fattigdomsgränsen och analfabetismen är utbredd. Några kan bara tala enkel engelska för att klara grundläggande saker. Majoriteten lever på mindre än en dollar om dagen... om de har ett arbete och kan tjäna pengar.

Det paradoxala är att Nigeria är ett rikt land. Här finns stora oljereserver. Men pengarna hamnar hos multinationella företag eftersom en stor del av försäljningen av råolja tillhör regeringen. På detta sätt finansieras, enligt lag, nationalbudgeten.

Detta är upphov till stora sociala skillnader. De få som tjänar på de multinationella företagen har en luxuös livsstil, de har stora hus och hög levnadsstandard. Några – väldigt få – är anställda av de stora företagen, eller arbetar inom bankväsendet.

Och den övriga befolkningen? Hur klarar de sig i ett underutvecklat land utan industri? De gör sitt bästa för att överleva i ett eländigt och utarmat tillstånd som är omänskligt. Det är inte underligt att fattigdomens onda cirkel ibland leder till korruption och brottslighet.

Allt detta fick oss att, i samband med S:t Josemarías jubileum, starta en teknisk skola, *I.T.I* , för att ge yrkesutbildning till de som inte har någonting.

Följande händelse är en av många. En av de före detta studenterna vid *I.T.I* arbetade innan studierna som tidningsförsäljare, som ropade ut sina varor på gatan. En dag såg han en annons om skolan, och gick dit för att få veta mer. Nuförtiden, efter att ha utbildats på skolan, arbetar han som tekniker vid ett universitet, och kan försörja sin familj så att de slipper svälta.

Därför behöver vi generösa donatorer som kan bidra till stipendier för sådana som denne pojke, så att de kan bryta fattigdomens onda cirkel och få ett värdigt arbete. Det räcker inte att ge dem pengar då och då, utan de måste få hjälp att kunna sträva efter ett

värdigt liv. Man måste ge dem det de behöver för att kunna hjälpa sig själva, så att de kan starta ett eget företag och hjälpa sina familjer på ett värdigt sätt.

I.T.I är en fröbädd för mänskliga och kristna dygder, såsom ärlighet och social rättvisa. Det är känt att Nigeria lider av en utbredd korruption.

Tyvärr är landet ett av de högsta på listan över världens mest korrumperade länder. Några lagar har stiftats för att stävja detta, men de har varit otillräckliga.

Några av *Opus Deis* medlemmar har startat en affärsskola i Nigeria för att forma chefer och ledare så att de kan sprida värden som ärlighet, ansvar och rättvisa i affärsvärlden. Det är viktigt att landet får kända personer som kan fungera som förebilder inom detta område. Jag träffade några av dem som unga. De är män och kvinnor som, efter att ha arbetat

hårt i många år, numera innehar höga positioner i landet.

Det samma gäller för andra områden, som är olika den kommersiella världen. Min vän Job, blev biskop av Ibadan medan han fortfarande var ung, tre år efter att jag träffade honom. Jag kommer ihåg att han bad mig att predika under reträtten innan vigningen. Nu är han Ibadans ärkebiskop, och har just blivit ordförande för biskopskonferensen.